

Wojciech Dziomdziora*

Uwagi do projektu rozporządzenia o jednolitym rynku telekomunikacyjnym

Spis treści

- I. Wprowadzenie
- II. Zakres projektu rozporządzenia
- III. Jednolite zezwolenie unijne
- IV. Produkty europejskie
 1. Harmonizacja użytkowania widma radiowego
 2. Europejskie produkty dostępu wirtualnego
 - 2.1. Europejski produkt wirtualnego dostępu szerokopasmowego
 - 2.2. Produkt łączności o zapewnionej jakości usług (ASQ)
- V. Prawa użytkowników
 1. Zniesienie podwyższonych opłat w połączeniach wewnątrzunijnych
 2. Otwarty dostęp do Internetu oraz zarządzanie ruchem
 3. Pozostałe regulacje wzmacniające pozycję odbiorcy usług
- VI. Roaming
- VII. Podsumowanie

Zaproponowany przez Komisję Europejską projekt rozporządzenia o jednolitym rynku telekomunikacyjnym zakłada daleko idące zmiany w obszarze regulacji świadczenia usług telekomunikacyjnych na obszarze Unii Europejskiej. W niniejszym artykule autor skrótowo omawia najważniejsze z nich, tj. jednolite zezwolenie unijne, harmonizację użytkowania widma radiowego, europejskie produkty dostępu wirtualnego czy proponowane wzmocnienie praw użytkowników oraz kwestie roamingu. Ponadto autor przedstawia wstępne opinie dwóch wiodących w sprawie komisji Parlamentu Europejskiego – ITRE i IMCO.

Słowa kluczowe: jednolity rynek; zezwolenie wewnątrzunijne; widmo radiowe; połączenia międzynarodowe; otwarty Internet; zarządzanie ruchem; prawa użytkowników; roaming.

I. Wprowadzenie

Europa, która jeszcze w latach pięćdziesiątych ubiegłego wieku była liderem technologii informatyczno-telekomunikacyjnych, pozostaje dziś daleko w tyle za rozwiniętymi krajami Azji czy

* Radca prawny, pracuje w kancelarii Domański, Zakrzewski, Palinka, jest członkiem Komisji Prawa Autorskiego; e-mail: wdziomdziora@wp.pl

Ameryki Północnej¹. Jednym ze środków zaradczych ma być stworzenie w pełni jednolitego rynku telekomunikacyjnego na obszarze całej Unii Europejskiej. Aby to osiągnąć Komisja Europejska przedstawiła we wrześniu 2013 r. projekt rozporządzenia o jednolitym rynku telekomunikacyjnym² (dalej: projekt rozporządzenia). W niniejszym artykule przedstawię wybrane, najważniejsze propozycje nowych regulacji prawnych wraz ze wstępnymi opiniami dwóch komisji Parlamentu Europejskiego: Komisji ds. Przemysłu, Badań Naukowych i Rozwoju (dalej: ITRE)³, która to odgrywa wiodącą rolę w pacach parlamentarnych nad projektem rozporządzenia, oraz Komisji ds. Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów (dalej: IMCO)⁴.

II. Zakres projektu rozporządzenia

Projekt rozporządzenia reguluje wiele kwestii, takich jak:

- jednolite zezwolenie unijne (nowa instytucja prawna mająca ułatwić operatorom prowadzenie działalności w więcej niż jednym państwie członkowskim;
- tzw. produkty europejskie (koordynacja widma, europejski wirtualny dostęp szerokopasmowy, produkty łączności o zapewnionej jakości usług (ASQ), gwarantowana jakość usług);
- wzmocnienie praw użytkowników (m.in. zniesienie dodatkowych opłat w połączeniach międzyunijnych i w roamingu, otwarty dostęp do Internetu oraz zarządzanie ruchem, zmiany dostawcy i przenoszalności numeru).

III. Jednolite zezwolenie unijne

Projekt rozporządzenia zakłada wprowadzenie nowego mechanizmu rejestrowania działalności operatorskiej w więcej niż jednym państwie członkowskim (art. 3–7 projektu rozporządzenia). Obecnie operator obowiązany jest do rejestrowania swej działalności w każdym kraju członkowskim, w którym działalność tę prowadzi. Komisja zaproponowała mechanizm jednolitego zezwolenia unijnego. Operator dokonywałby jednego zgłoszenia w tym państwie członkowskim, w którym znajduje się jego główna siedziba. Cofnięcie lub zawieszenie jednolitego zezwolenia unijnego podlegałoby kontroli sprawowanej przez państwo siedziby dostawcy. Projekt rozporządzenia wprowadza również zasadę równego traktowania podmiotów posługujących się zezwoleniami wydanymi przez właściwe krajowe organy regulacyjne i posługujących się jednolitym zezwoleniem unijnym. Ponadto zaproponowano, aby nowi operatorzy wchodzący na rynek oraz mniejsi operatorzy prowadzący działalność transgraniczną byli zwolnieni z opłat administracyjnych i obowiązków współfinansowania usługi powszechnej w państwach przyjmujących.

Celem wprowadzenia instytucji jednolitego zezwolenia unijnego jest zmniejszenie barier administracyjnych oraz wprowadzenie większej spójności regulacyjnej na terenie całej Unii.

¹ Raport BCG, Reforming Europe's Telecoms Regulation to enable Digital Single Market. Pobrano z: www.eto.be/datas/publications/studies/BCG_ETNO_REPORT_2013.pdf.

² Wniosek: Rozporządzenie Parlamentu i Rady ustanawiające środki dotyczące europejskiego jednolitego rynku łączności elektronicznej i mające na celu zapewnienie łączności na całym kontynencie, zmieniające dyrektywy 2002/20/WE, 2002/21/WE i 2002/22/WE oraz rozporządzenia (WE) nr 1211/2009 i (UE) nr 531/2012, Bruksela, dnia 11.9.2013, COM(2013) 627 final.

³ Projekt sprawozdania w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego środki dotyczące europejskiego jednolitego rynku łączności elektronicznej i mające na celu zapewnienie łączności na całym kontynencie, zmieniającego dyrektywy 2002/20/WE, 2002/21/WE i 2002/22/WE oraz rozporządzenia (WE) nr 1211/2009 i (UE) nr 531/2012, Bruksela, dnia 14.11.2013. Pobrano z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+COMPARL+PE-522.762+01+NOT+XML+V0//PL>.

⁴ DRAFT OPINION on the proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council laying down measures concerning the European single market for electronic communications and to achieve a Connected Continent, and amending Directives 2002/20/EC, 2002/21/EC and 2002/22/EC and Regulations (EC) No 1211/2009 and (EU) No 531/2012, Bruksela, dnia 13.11.2013. Pobrano z: <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/imco/draft-opinions.html#menuzone>.

ITRE negatywnie oceniła propozycje Komisji w przedmiotowym zakresie i zaproponowała rezygnację z instytucji jednolitego zezwolenia unijnego i wszystkich przepisów z niego wynikających z zastrzeżeniem przepisów mówiących o równym traktowaniu przedsiębiorców telekomunikacyjnych. W zamian opowiedziała się za wprowadzeniem uproszczonej procedury notyfikacji działalności dokonywanej w BEREC.

IV. Produkty europejskie

1. Harmonizacja użytkowania widma radiowego

Zgodnie z art. 9 projektu rozporządzenia krajowe organy regulacyjne powinny, stosując jak najmniej uciążliwe procedury i obowiązki administracyjne, umożliwić operatorom tworzenie pan-europejskich zintegrowanych sieci oraz zapewniać jak najbardziej efektywne wykorzystanie częstotliwości, kierując się zasadą równego traktowania oraz dbając o interes użytkowników końcowych. Warto szczególnie zwrócić uwagę na przepisy dotyczące przekazywania lub dzierżawienia praw do użytkowania widma radiowego. W tym zakresie krajowe organy regulacyjne powinny określić warunki umożliwiające przedsiębiorcom takie działania, oczywiście przy uwzględnieniu przesłanek określonych w projekcie rozporządzenia (art. 10 ust. 6 projektu rozporządzenia). Organ regulacyjny zobowiązane są również do zezwalania na współdzielenie pasywnej i aktywnej infrastruktury oraz na wspólną budowę infrastruktury na potrzeby bezprzewodowej łączności szerokopasmowej (art. 10 ust. 7 projektu rozporządzenia).

Projekt rozporządzenia przewiduje również wyposażenie Komisji Europejskiej w kompetencje do przyjęcia aktów wykonawczych mających na celu zharmonizowanie dostępności widma, terminów przydzielania częstotliwości i okresów obowiązywania praw do użytkowania częstotliwości. Komisja mogłaby nawet harmonizować terminy wygaśnięcia lub przedłużenia indywidualnych praw do użytkowania widma radiowego, które zostały już przyznane.

Projekt rozporządzenia przewiduje ponadto uproszczenie warunków wprowadzania i świadczenia bezprzewodowego dostępu szerokopasmowego o niskiej mocy („Wi-Fi”, nadajniki o małej mocy).

We wstępnej opinii ITRE nie zakwestionowała koncepcji harmonizacji zarządzania widmem na poziomie europejskim. Zaproponowała natomiast wprowadzenie w zasadzie nieograniczonego prawa do dysponowania widmem, które pozwalałoby przekazywać lub dzierżawić prawo do przyznanych częstotliwości. Jest to niewątpliwie daleko idąca propozycja. Jediną przesłanką, zgodnie z którą właściwy organ regulacyjny mógłby odmówić swobodnego dysponowania częstotliwością byłoby uzasadnione ryzyko, że nowy dysponent częstotliwości nie byłby w stanie wypełnić warunków ich przyznania. ITRE zaproponowała ponadto, aby koszty nakładane przez władze publiczne, związane z przekazaniem lub dzierżawą częstotliwości, ograniczone były wyłącznie do kosztów administracyjnych oraz aby były przejrzyste, obiektywne i proporcjonalne.

Kolejna, daleko idąca propozycja ITRE dotyczy okresu, na jaki miałyby być wydawane zezwolenia do użytkowania częstotliwości. Po pierwsze, nowe zezwolenia mogłyby być wydawane na okres minimum 30 lat lub na czas nieograniczony. Po drugie, wszystkie obecnie obowiązujące zezwolenia zostałyby *ex lege* wydłużone do 30 lat od dnia ich udzielenia.

W odniesieniu do uprawnienia KE dotyczącego wydania aktów wykonawczych dotyczących harmonizacji niektórych warunków dotyczących zezwoleń w odniesieniu do bezprzewodowej łączności szerokopasmowej (art. 12 projektu rozporządzenia) ITRE zaproponowała, aby KE była zobligowana (projekt rozporządzenia umożliwia takie działanie KE, ale jej nie obliuguje) w ciągu jednego roku od dnia wejścia w życie rozporządzenia:

- a) ustanowić wspólny harmonogram dla całej UE lub harmonogramy dostosowane do okoliczności panujących w różnych kategoriach państw członkowskich;
- b) określić minimalny 30-letni lub bezterminowy okres obowiązywania praw do użytkowania częstotliwości przyznanych w zharmonizowanych pasmach;
- c) określić, w przypadku praw, które nie obowiązują na czas nieokreślony, zsynchronizowany termin wygaśnięcia prawa lub termin jego przedłużenia dla całej Unii;
- d) określić termin wygaśnięcia wszelkich obowiązujących praw do użytkowania zharmonizowanych pasm częstotliwości innych niż pasma wykorzystywane na potrzeby bezprzewodowej łączności szerokopasmowej lub, w przypadku praw na czas nieokreślony, termin, przed upływem którego prawa do użytkowania zostają zmienione w celu umożliwienia zapewnienia bezprzewodowej łączności szerokopasmowej;
- e) przyjąć odpowiednie akty wykonawcze dla realizacji ww. postanowień.

Przyjęcie propozycji KE, szczególnie po uwzględnieniu zmian zaproponowanych przez ITRE, mogłoby się realnie przyczynić do powstania paneuropejskich sieci telekomunikacji bezprzewodowej. Daleko idąca liberalizacja przepisów związanych z wydanymi zezwoleniami na użytkowanie widma (okres zezwolenia oraz wolność w zakresie gospodarowania nim) prowadziłyby potencjalnie do bardziej racjonalnego i efektywnego wykorzystania widma. Zabrakło jednakże analiz ekonomicznych, w jaki sposób regulacja taka wpłynęłaby na sytuację na poszczególnych rynkach oraz na rynku wspólnotowym.

2. Europejskie produkty dostępu wirtualnego

2.1. Europejski produkt wirtualnego dostępu szerokopasmowego

Obecnie wirtualny dostęp do sieci stacjonarnych podlega w różnym państwach członkowskich różnym regulacjom. KE chce zwiększenia konkurencji na rynku oraz umożliwienia budowy przedsięwzięć paneuropejskich. Stąd też w projekcie rozporządzenia proponuje zharmonizować regulacje wirtualnego dostępu do sieci stacjonarnych. Ma to się stać dzięki określeniu wspólnych cech produktów wirtualnego dostępu szerokopasmowego zharmonizowanych na poziomie UE w sytuacji, gdy do ich zapewnienia zobowiązani są operatorzy o znaczącej pozycji rynkowej (art. 2 pkt 11 oraz art. 17 projektu rozporządzenia). Drugim środkiem ma być nałożenie na krajowe organy regulacyjne obowiązku uwzględniania wprowadzenia zharmonizowanych produktów dostępu podczas wprowadzania środków regulacyjnych (art. 18 projektu rozporządzenia). Przy czym jak zaznaczono w recitalu 37 projektu rozporządzenia „wprowadzenie europejskich produktów dostępu wirtualnego nie powinno samo w sobie ani samo z siebie prowadzić do wzrostu liczby regulowanych produktów dostępu, do których stosowania zobowiązuje się danego operatora”.

2.2. Produkt łączności o zapewnionej jakości usług (ASQ)

Zwiększeniu konkurencji oraz poprawie jakości i dostępności usług mają również służyć przepisy dotyczące europejskiego produktu łączności o zapewnionej jakości usług. Jak projektodawcy wskazują w uzasadnieniu projektu rozporządzenia usługami takimi jest np. „nadawanie sygnału telewizyjnego za pośrednictwem protokołu internetowego (IP-TV), wideokonferencje i niektóre zastosowania w dziedzinie opieki zdrowotnej”. Projekt rozporządzenia zawiera definicję produktu łączności o zapewnionej jakości usług, minimalne parametry techniczne, przesłanki, których łączne spełnienie jest konieczne dla uznania danego produktu za produkt o zapewnionej jakości oraz delegację dla KE do przyjęcia bardziej szczegółowych aktów wykonawczych (art. 2 pkt 12 oraz art. 19).

ITRE we wstępnej propozycji zaproponowała odrzucenie obydwu zaproponowanych produktów dostępu wirtualnego, uznając, iż propozycje te są przedwczesne i powinny zostać najpierw szeroko skonsultowane ze wszystkimi interesariuszami.

V. Prawa użytkowników

1. Zniesienie podwyższonych opłat w połączeniach wewnętrznych

Kolejną zmianą zaproponowaną przez Komisję Europejską jest wprowadzenie zakazu, w odniesieniu do połączeń wewnętrznych, stosowania wyższych taryf niż taryfy połączeń międzystrefowych w przypadku sieci stacjonarnej oraz eurotaryfy w sieciach mobilnych (art. 21 ust. 3 projektu rozporządzenia).

Zarówno ITRE, jak i IMCO odniosły się do tej propozycji negatywnie i zaproponowały ich skreślenie. IMCO zauważyła, iż „nie ma zbyt wielu dowodów na to, że rynek łączności stacjonarnej wymaga interwencji organów regulacyjnych”. Natomiast kwestie sieci mobilnej powinny być rozpatrywane „przez pryzmat ogólnego podejścia do roamingu zgodnie z definicją w rozporządzeniu w sprawie roamingu (III)”. ITRE zaś podkreśliła, że połączenia międzynarodowe zarówno stacjonarne, jak i mobilne nie wymagają interwencji regulacyjnej, ponieważ należą do zderegulowanych rynków, na których panuje wystarczający poziom konkurencyjności. Uznać należy, że argumenty obu komisji są zasadne, a propozycja regulacji przedstawiona przez KE jest niepotrzebna.

2. Otwarty dostęp do Internetu oraz zarządzanie ruchem

Projekt rozporządzenia w art. 23 z jednej strony stanowi o uprawnieniu do swobodnego korzystania z Internetu, z drugiej zaś – pozwala na zawieranie umów dotyczących świadczenia usług specjalistycznych, takich które wymagają określonych, podwyższonych parametrów jakościowych. Projekt reguluje również kwestie zarządzania ruchem, wskazując, iż jest on możliwy wyłącznie gdy środki zarządzania ruchem są przejrzyste, niedyskryminacyjne, proporcjonalne i niezbędne dla realizacji jednego z czterech celów wskazanych w art. 23 ust. 5 projektu rozporządzenia, tj.: realizacji wymogów prawa, bezpieczeństwa i integralności sieci, przeciwdziałania spamowi oraz ochrony sieci przed przeciążeniami.

Obie komisje, tj. ITRE i IMCO, zaproponowały zmiany mające na celu wzmocnienie praw użytkowników i przejrzystości świadczenia usług. W szczególności chodzi o propozycję zapisania *expressis verbis*, że zasady zarządzania ruchem nie będą dyskryminowały usług stanowiących konkurencję dla usług dostarczanych przez dostawcę dostępu do Internetu oraz że oferowanie

usług specjalistycznych o podwyższonej jakości nie będzie uzależnione od skorzystania z oferty usługi dostępu do Internetu, jej ceny lub jakości. IMCO zaproponowało także, aby użytkownicy otrzymywali wszelkie konieczne informacje dotyczące świadczenia usług, w tym informacje na temat wszelkich uzasadnionych środków zarządzania ruchem, które mogą mieć wpływ na dostęp i dystrybucję informacji, treści, aplikacje i usług.

3. Pozostałe regulacje wzmacniające pozycję odbiorcy usług

Komisja w projekcie rozporządzenia zaproponowała również inne propozycje dotyczące wzmocnienia pozycji użytkownika, w tym dotyczące gwarantowania jakości usług (art. 24 projektu rozporządzenia), przejrzystości i publikowania informacji dotyczących świadczonych usług (art. 25 i 26 projektu rozporządzenia), kontroli poziomu używania usług (art. 27 projektu rozporządzenia), rozwiązania umowy (art. 28 projektu rozporządzenia) i ofert powiązanych (art. 29 projektu rozporządzenia), zmiany dostawcy i przenoszalności numeru (art. 30 projektu rozporządzenia).

Niektóre z propozycji przedstawionych przez Komisję są daleko idące i wywołały zrozumiałe kontrowersje wśród operatorów telekomunikacyjnych. Można tu wskazać chociażby obowiązki informacyjne, które miałyby być nałożone na dostarczycieli usług. Oczywiście korzystnym byłoby uporządkowanie na poziomie unijnym zakresu informacji, jakie muszą być przekazane użytkownikowi. Jednakże w projekcie nie zaproponowano zmniejszenia obowiązków informacyjnych. Tymczasem już dzisiaj umowy regulaminy i umowy telekomunikacyjne są przeładowane informacjami i przez to niejasne.

W projekcie rozporządzenia zaproponowano również bardzo daleko idące uprawnienie użytkownika do rozwiązania umowy. Zaproponowano bowiem (art. 28 ust. 2), że miałby on prawo rozwiązania umowy za jednomiesięcznym wypowiedzeniem już po sześciu miesiącach jej obowiązywania. W takim przypadku nie byłby on zobowiązany do wypłaty odszkodowania, a jedynie do zapłaty za sprzęt lub zwrot korzyści wynikających ze skorzystania z promocji. Biorąc pod uwagę, że dziś standardem są umowy zawierane na czas 24 miesiące, wprowadzenie w życie przedstawionej propozycji mogłoby mieć bardzo daleko idące konsekwencje.

Ciekawą propozycją jest również ta, zawarta w art. 29 projektu rozporządzenia, zgodnie z którą zasady dotyczące rozwiązania umowy oraz zmiany dostawcy i przenoszalności numerów zostają rozszerzone na inne usługi sprzedawane użytkownikowi, łącznie z usługą podłączenia do sieci lub usługą łączności elektronicznej (oferty łączone).

W odniesieniu do gwarancji jakości usług zarówno ITRE, jak i IMCO zaproponowały wzmocnienie pozycji BEREK-u, kosztem Komisji, w zakresie określania szczegółowych wytycznych dotyczących wdrożenia zasad zarządzania ruchem oraz związanych z jakością świadczenia usług.

IMCO zaproponowało ponadto, aby wszystkie kwestie związane z obowiązkami informacyjnymi, kontrolą użycia, rozwiązaniem umowy zmianą dostawcy i przenoszalnością numerów zostały przeniesione do Dyrektywy o usłudze powszechnej 2002/22/WE. Ponadto IMCO opowiedziało się za skreśleniem art. 29 projektu rozporządzenia dotyczącego ofert łączonych, wskazując, że co prawda pożądanym jest zapewnienie konsumentom odpowiedniej ochrony w odniesieniu do wszystkich elementów w ofercie łączonej, to jednak zaproponowane rozwiązanie wykracza poza zakres przedmiotowy projektu rozporządzenia i jako takie jest niewłaściwe.

VI. Roaming

Najbardziej dyskutowaną kwestią regulowaną przez projekt rozporządzenia jest roaming. Zgodnie z wieloma wcześniejszymi zapowiedziami Komisji Europejskiej projekt zakłada zniesienie opłat za usługi roamingu od dnia 1 lipca 2016 r. Projekt zakłada również daleko idące modyfikacje funkcjonowania mechanizmów wprowadzonych przez rozporządzenie roamingowe 531/2012, w szczególności proponuje się jako alternatywę dla obecnych rozwiązań objęcie kwestii roamingu dobrowolnymi dwustronnymi lub wielostronnymi umowami roamingowymi⁵.

ITRE opowiedziała się za jasnym wprowadzeniem zakazu nakładania od dnia 1 lipca 2016 r. przez dostawców usług roamingu na użytkowników opłat wyższych niż obowiązujące w kraju. Jednocześnie ITRE jest przeciwna wprowadzaniu zmian w obecnie obowiązujących mechanizmach ustanowionych w rozporządzeniu Roaming III. IMCO nie wypowiedziała się w sprawach roamingu.

VII. Podsumowanie

Przedstawiony przez Komisję projekt rozporządzenia spotkał się z powszechną krytyką uczestników rynku. Swoje zasadniczo krytyczne stanowiska przedstawiły takie organizacje, jak ETNO⁶, GSMA⁷ czy Digital Europe⁸ i inne. Powtarzającym się motywem w stanowiskach organizacji przedsiębiorców jest popieranie celów rozporządzenia, tj. przede wszystkim budowa faktycznie jednolitego rynku telekomunikacyjnego. Ze szczególnie negatywnymi opiniami spotkały się propozycje dotyczące zniesienia opłat w roamingu. Powszechnie podkreślano, że pojawiły się one zanim nowe propozycje z rozporządzenia Roaming III weszły w życie, co łamie zasady pewności co do prawa i stabilności prowadzenia działalności gospodarczej. Jednocześnie negatywne stanowisko przedstawiły również polskie organizacje zrzeszające przedsiębiorców telekomunikacyjnych, takie jak PIIT⁹ czy KIGEiT¹⁰. Wszyscy podkreślali fakt, iż nie przeprowadzono konsultacji społecznych projektu i tryb jego przygotowania daleko odbiega od standardów europejskich. Projekt rozporządzenia nie zdobył również przychylności państw członkowskich. Szefowie rządów zebrani na posiedzeniu Rady Europejskiej w dniu 5 grudnia 2013 r. z rezerwą przyjęli projekt rozporządzenia i choć dali zielone światło do dalszych nad nim prac, to w żaden sposób nie nadali tym pracom priorytetu¹¹. Przeciwnie, uznali projekt za niedostatecznie przygotowany i wymagający dalszych analiz i prac. Swoje negatywne stanowisko, zawierające jednak jednocześnie alternatywne rozwiązania, przedstawił również BEREC¹².

Ze względu na kalendarz polityczny, tj. wybory do Parlamentu Europejskiego zaplanowane na maj 2014 r., oraz wątpliwości i dyskusje, jakie wywołał projekt rozporządzenia, nierealne jest przyjęcie go w bieżącej kadencji instytucji PE i KE. Należy się jednak spodziewać, iż zarówno nowowybrany PE, jak i KE rozpoczną intensywne prace nad rozporządzeniem na początku swych kadencji. Wydaje się przesądzone zniesienie opłat za roaming w usługach głosowych, sms-ach

⁵ Zob. M. Wach, *Regulacje roamingu międzynarodowego – nowe możliwości czy wyzwania?*, iKAR2013, nr 8(2), ss. 88–98.

⁶ Pobrano z: http://www.etno.be/datas/press_corner/press-releases/2013/ETNO%20paper%20on%20Telecoms%20Single%20Market%2020131119.pdf.

⁷ Pobrano z: <http://www.gsma.com/gsmaeurope/wp-content/uploads/2013/11/GSMA-response-to-ITRE-on-Telecoms-Single-Market.pdf>.

⁸ Pobrano z: <http://www.digitaleurope.org/PressRoom/PolicyInformation.aspx>.

⁹ Pobrano z: http://www.piit.org.pl/_gAllery/17/16/17164/Stanowisko_PIIT_MAC__rozp_JRL_2013.09.19.pdf oraz http://www.piit.org.pl/_gAllery/17/27/17276/List_Premier_JRT_2013.10.21.pdf.

¹⁰ Pobrano z: <http://www.kigeit.org.pl/stanowisko-kigeit-dot-jednolitego-ryнку-lacznosci.html>.

¹¹ Pobrano z: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/trans/139939.pdf.

¹² Pobrano z: http://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/opinions/?doc=2922.

czy transferze danych, jedyną otwartą kwestią pozostaje termin i pytanie, czy przepisy te zaczęłyby obowiązywać od 1 sierpnia 2016 r. Inne kwestie zaproponowane w projekcie rozporządzenia powinny stać się przedmiotem szerokich konsultacji i całościowego przeglądu ram regulacyjnych rynku telekomunikacyjnego. W powszechnej opinii europejski rynek łączności elektronicznej wymaga nowych impulsów rozwojowych. W obszarze prawnym powinny to być przede wszystkim impulsy deregulacyjne. Jednakże kierunek, w jakim pójdą prace nad nowymi regulacjami telekomunikacyjnymi, zostanie określony przez nowowybrany PE i wyłonioną przez niego KE.